

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

World Health
Organization

IZAZOV ZA PREHRAMBENU INDUSTRIJU REŠENJA ZA PREHRAMBENI SISTEM

- Neuhranjenost u svim oblicima je i dalje jedan od najvećih izazova sa kojima se suočava naša generacija.
- Nezdrava ishrana važan je uzrok neuhranjenosti. Ona je sada odgovorna za više smrtnih slučajeva i invaliditeta odraslih nego upotreba alkohola i duvana.
- Jedan od pokretača ove situacije je taj što naši trenutni prehrambeni sistemi ne pružaju zdravu ishranu potrebnu za optimalno zdravlje i dobrobit.
- Postoje mere koje mogu efikasno podržati transformaciju prehrambenog sistema za poboljšanje zdrave ishrane.
- Članovi parlamenta iz celog sveta okupili su se u Rimu na Drugoj međunarodnoj konferenciji o ishrani (ICN2) u novembru 2014. godine i naglasili značaj parlamentarnog dijaloga za sprečavanje neuhranjenosti.
- Parlamentarci mogu da usmeravaju i nadgledaju politike javnog sektora i budžetska izdvajanja ka transformaciji prehrambenih sistema.
- Parlamentarci su u dobrom položaju da olakšaju sprovođenje obaveza ICN2 koje su države preuzele pod programom Dekade akcije u oblasti ishrane (2016-2025) i pozivaju ključne aktere na odgovornost za svoje delovanje.

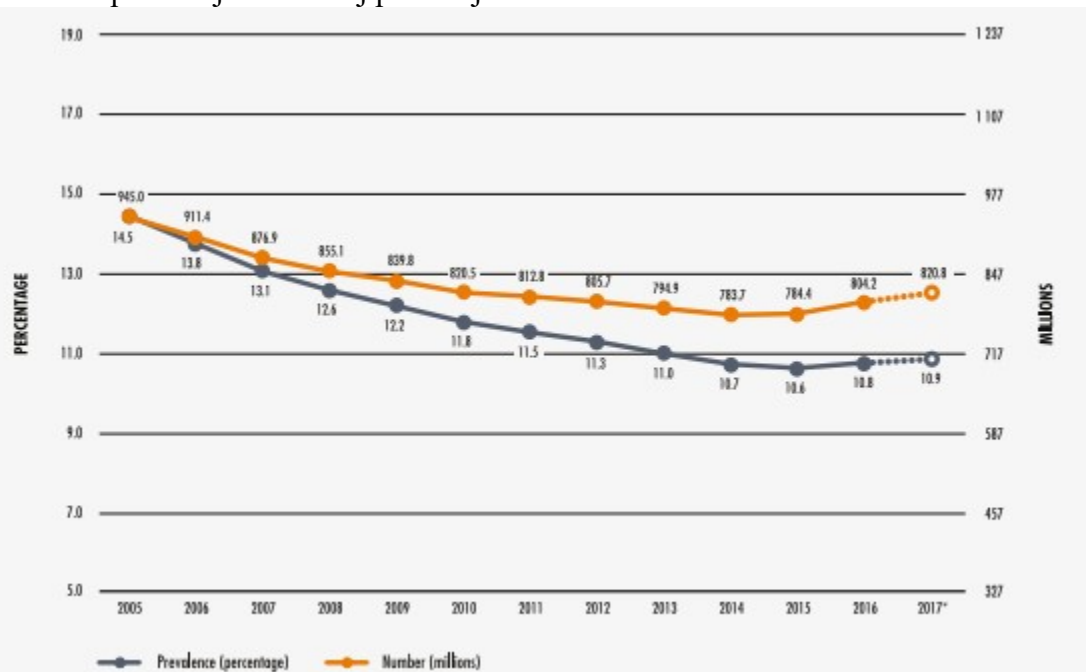
IZAZOV ZA PREHRAMBENU INDUSTRIJU I REŠENJA ZA PREHRAMBENI SISTEM

Način proizvodnje hrane, njenog stavljanja na tržište i stavljanja na raspolaganje ljudima izuzetno se promenio u poslednjih 50 godina. Postignuti su mnogi pomaci koji su doveli do efikasnijih lanaca snabdevanja hranom koji su zauzvrat doveli do poboljšanja u sigurnosti hrane i ishrani. Ipak, neuhranjenost u svim oblicima i dalje je jedan od najvećih izazova s kojima se suočava naša generacija, a nezdrav način ishrane je među vodećim uzrocima smrti i invalidnosti.

U nekim delovima sveta ljudi ne jedu dovoljne količine hrane da bi obezbedili kalorije, vitamine i minerale koji su im potrebni za optimalno zdravlje, dok u drugim ljudi jedu mnogo više hrane nego što je neophodno za njihovo zdravlje i dobrobit, ili jednostavno previše hrane sa visokim sadržajem masti, šećera i/ili soli.

Ovaj kratki pregled opisuje šta parlamentarci treba da znaju o trenutnoj situaciji u prehrambenoj industriji u svetu i kako naši prehrambeni sistemi oblikuju prehrambeno okruženje koje ljude usmerava ka nezdravoj ishrani koja je jedan od uzročnih faktora neuhranjenosti. Parlamentarci su u dobrom položaju da olakšaju akciju za transformaciju postojećih svetskih prehrambenih sistema. Ovaj kratki pregled daje konkretne primere mera putem kojih kreatori politika mogu uticati na prehrambene sisteme kako bi promovisali zdravu ishranu i sprečili neuhranjenost u svim njenim oblicima, uključujući nedovoljnu ishranu, zaostajanje u rastu, zaostajanje u težini u odnosu na visinu, nedostatak mikroelemenata, prekomernu težinu i gojaznost, kao i nezarazne bolesti povezane sa ishranom (NCD).

Slika 1: Rasprostranjenost i broj pothranjenih

Izvor: SOFI 2018¹

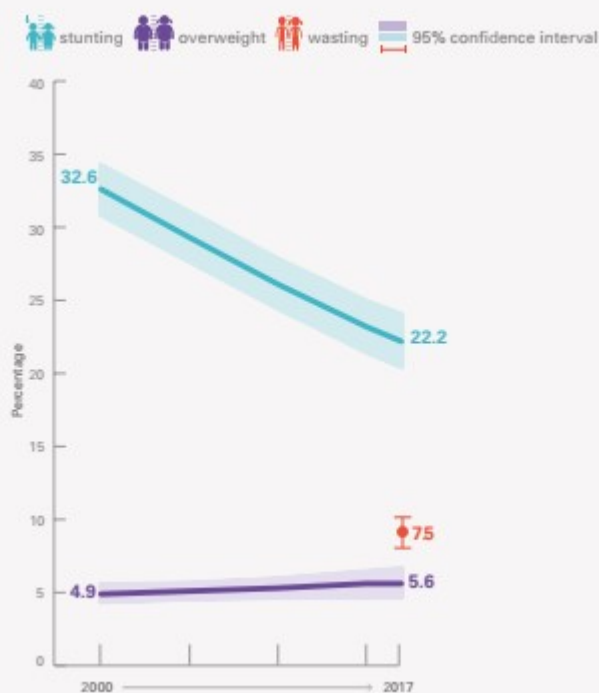
¹ FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. 2018. The State of Food Security and Nutrition in the World 2018. Building climate resilience for food security and nutrition. Rome, FAO. www.fao.org/state-of-food-security-nutrition

1. Trenutna situacija u prehrambenoj industriji

1.1 Glad i pothranjenost

Glad se poslednjih decenija globalno smanjila, ali se od 2016. godine povećao broj pothranjenih ljudi u svetu (slika 1). Posebno zabrinjavajuće je zaostajanje u rastu (mala visina za uzrast) kod dece mlađe od pet godina, jer je ovo uglavnom nepovratan ishod neadekvatne ishrane i ponavljajućih bolesti. Najnoviji podaci govore nam da zaostajanje u rastu opada, ali ne toliko brzo (slika 2). To je posebno zabrinjavajuće, jer zaostajanje u rastu pre navršene druge godine života može dovesti do loših kognitivnih i obrazovnih ishoda u kasnijem životu. Dete zaostalo u rastu takođe rizikuje da razvije gojaznost i NCD u kasnijem životu.

Slika 2: Procenat dece zaostale u rastu (ispod 5 godina starosti)

Source: UNICEF,WHO,IBRD/WB. 2018.²

1.2 Nedostatak vitamina i minerala

Na više od 2 milijarde ljudi širom sveta utiče nedostatak vitamina i minerala. Ovi nedostaci se nazivaju „skrivena glad“, jer ljudi koji pate od njih mogu da izgledaju zdravo i ne osećaju svesno glad. Posledice su, međutim, tragične. Na primer, anemija pogađa preko 613 miliona žena u reproduktivnom dobu širom sveta i značajno doprinosi smrtnosti majke³. Iako se uzroci anemije razlikuju, procenjuje se da je polovina slučajeva posledica nedostatka gvožđa, vitamina B12 i/ili folne kiseline u ishrani. Anemija majke povećava rizik od mrtvorodne dece, smrtnosti majke i

² UNICEF, WHO, IBRD/WB. 2018. Levels and trends in child malnutrition: key findings of the 2018 Edition of the Joint Child Malnutrition Estimates. www.who.int/nutgrowthdb/2018-jme-brochure.pdf

³ WHO. 2014. Global nutrition targets 2025: anaemia policy brief. www.who.int/nutrition/publications/globaltargets2025_policybrief_anaemia

deteta, rane smrtnosti deteta i majke i male težine novorođenčadi na porođaju, kao i anemije i slabog rasta i razvoja kod male dece. Takođe narušava fizički radni kapacitet odraslih.

1.3 Prekomerna težina i gojaznost

Na globalnom nivou, gotovo 2 milijarde odraslih ima prekomernu težinu, od kojih je 672 miliona gojazno⁴. Gojaznost je u porastu u svim regionima sveta. U nekim oblastima, poput Afrike, raste bržim stopama. Nisu pogođeni samo odrasli: alarmantnih 38 miliona dece mlađe od pet godina imalo je prekomernu telesnu težinu u 2017. godini globalno² - porast od 8 miliona od 2000. godine. Prekomerna težina i gojaznost su faktori rizika za mnoge nezarazne bolesti, poput bolesti srca, moždanog udara, dijabetesa tipa 2 i nekih karcinoma. Ove bolesti su ekonomski skupe za društva, zbog visokih troškova lečenja, izgubljenog dohotka i potencijala za zaradu i smanjene produktivnosti rada. Štaviše, gojazni ljudi se mogu takođe suočavati sa niskim samopoštovanjem, depresijom i socijalnom izolacijom.

Ovi problemi u ishrani izazivaju veliku zabrinutost i predstavljaju značajan izazov. Pozivaju na hitne i proširene akcije država i njihovih partnera u skladu sa međunarodnim obavezama preuzetim na Drugoj međunarodnoj konferenciji o ishrani (ICN2, 2014), UN Dekadom akcije u oblasti ishrane 2016–2025 i Agendom za Održivi razvoj za 2030.

1.4 Pokretači trenutne situacije

Pothranjenost u svim oblicima ima mnogo uzroka. Jedan od važnih je nekvalitetna ishrana. Poslednjih decenija zabeležene su promene u načinu ishrane širom sveta. S jedne strane, rastući prihodi u određenim delovima sveta doveli su do veće potražnje i potrošnje hranjivih sastojaka kao što su voće, povrće, integralne žitarice i morski plodovi. S druge strane, došlo je do paralelnog - i bržeg - povećanja potrošnje visoko prerađene hrane i pića, koji su često bogati mastima, šećerima i/ili solju i prerađenog mesa⁵. Iako su se u zemljama sa visokim dohotkom ove promene već dogodile, zemlje sa niskim i srednjim dohotkom (LMIC) sustižu ih vrlo brzo (slika 3). Iako ishrana postaje sve raznolikija na globalnom nivou, dokazi pokazuju da se određena hrana koja čini zdravu ishranu, poput voća i povrća, ne konzumira u dovoljnim količinama da bi se zadovoljio preporučeni unos.

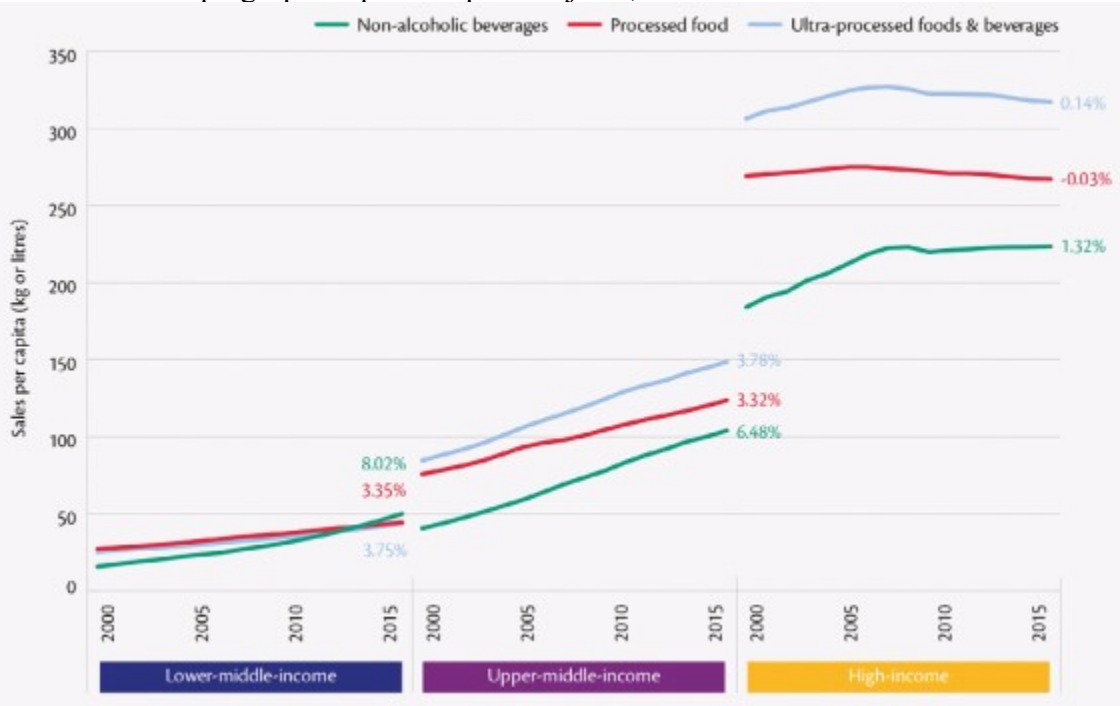
Zdrava ishrana je ona koja zadovoljava prehrambene potrebe pojedinaca pružajući dovoljno bezbedne i raznolike hrane za održavanje aktivnog života i smanjenje rizika od bolesti. Sadrži voće, povrće, mahunarke (npr. sočivo, pasulj), orašaste plodove i cela zrna (npr. neprerađeni kukuruz, proso, ovas, pšenica, smeđi pirinač), a sadrži malo masti (posebno zasićenih masti), slobodnih šećera i soli⁶. Nezdrava ishrana je važan uzrok neuhranjenosti. Ona je sada odgovorna za više smrtnih slučajeva i invaliditeta odraslih nego upotreba alkohola i duvana (slika 4).

⁴ NCD Risk Factor Collaboration. 2017. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5735219/pdf/main.pdf

⁵ Inamura F., Micha R., Kathibzadeh S., Fahimi S., Powels J., Mozaffarian D. 2015. Dietary quality among men and women in 187 countries in 1990 and 2010: a systematic assessment. The Lancet, Volume 3, Issue 3, PE132-E142, March 01, 2015. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25701991

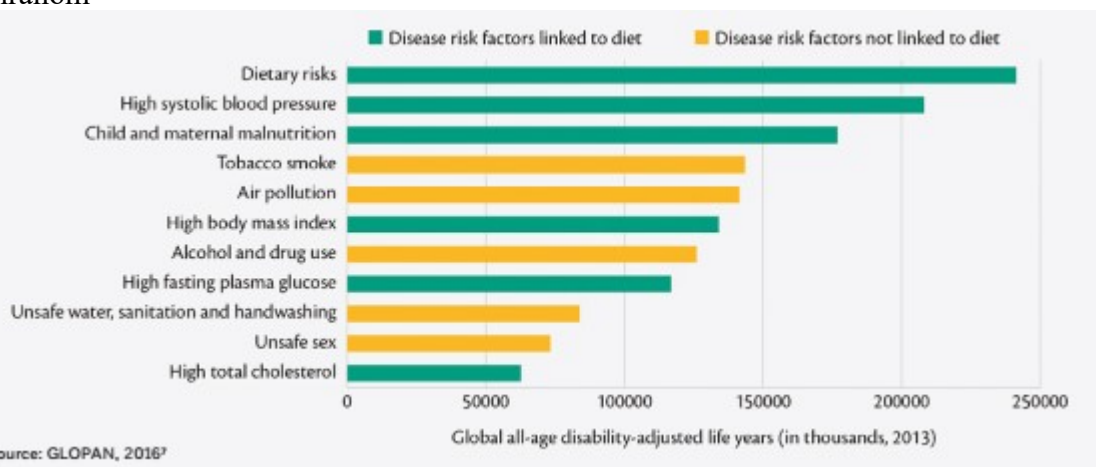
⁶ WHO (2018) Fact sheet: Healthy diet, Geneva. www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet

Slika 3: Kretanja obima prodaje po glavi stanovnika bezalkoholnih pića, prerađene hrane i ultra prerađene hrane po grupama prihoda po zemljama, 2000–2015.

Izvor: GLOPAN, 2016⁷

Slika 4: Šest od prvih 11 faktora rizika koji pokreću globalni teret bolesti povezani su sa ishranom

Source: GLOPAN, 2016⁷

Izvor: GLOPAN, 2016⁷

⁷ Global Panel on Agriculture and Food Systems for Nutrition. 2016. Food systems and diets: Facing the challenges of the 21st century. London, UK. www.glopan.org/foresight

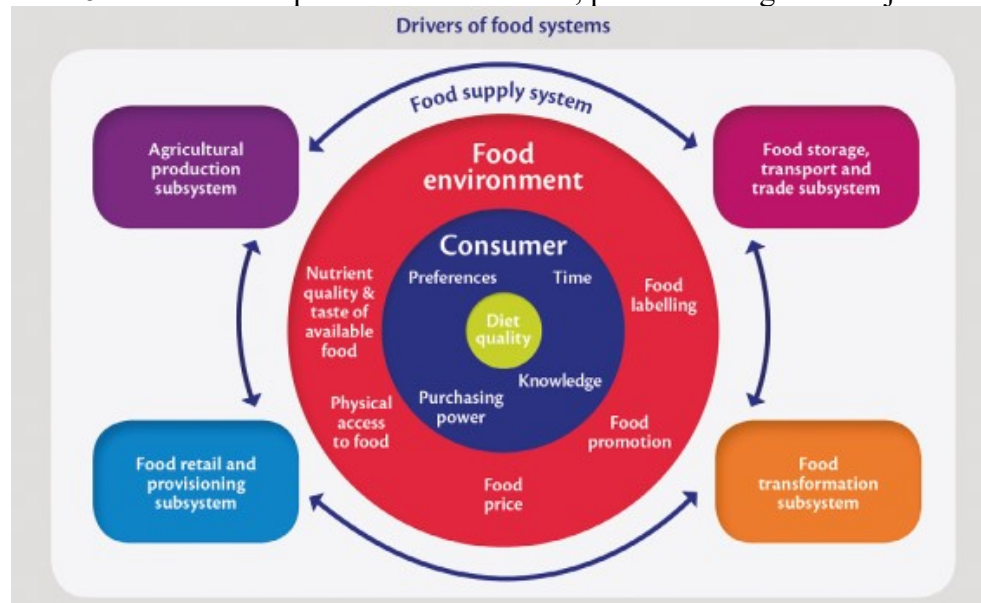
2. Prehrambeni sistemi

2.1 Zašto se ishrana menja? Uloga prehrambenog okruženja i prehrambenih sistema

Pored niza faktora „načina života“ koji se odnose na rastući nivo urbanizacije, dohotka i sve veće zahteve koji se nameću vremenu žena⁸, na ono što ljudi jedu u velikoj meri utiču hrana koja im je fizički dostupna, cene po kojima se ta hrana prodaje i u kojoj meri su kulturno i socijalno prihvatljivi. Prehrambeno okruženje je prostor u kojem potrošači stupaju u kontakt sa prehrambenim sistemom kako bi donosili odluke o nabavci, pripremi i konzumiranju hrane. Ono oblikuje prehrambene izbore ljudi i utiče na njihov nutritivni status⁹.

Na prehrambeno okruženje utiču svi pod sistemi datog prehrambenog sistema, kao što je prikazano na slici 5. Na primer, energetske gusti, prerađeni prehrambeni proizvodi koji su često siromašni vitaminima i mineralima, mnogo su dostupniji i često jeftiniji od hrane bogatije hranjivim sastojcima zbog tehnološkog napretka i liberalizacije tržišta¹⁰. Industrijska proizvodnja hrane takođe je dovela do široke upotrebe agrohemijskih i antibiotika, što može imati negativne efekte na zdravlje. Brze stope urbanizacije, često praćene sve većom potražnjom za visoko prerađenom praktičnom hranom, spremne su da pogoršaju ove trendove. Klimatske promene takođe predstavljaju ozbiljne pretnje u celom prehrambenom sistemu.

Slika 5: Veze između prehrambenih sistema, prehrambenog okruženja i kvaliteta ishrane

Izvor: GLOPAN 2016⁷

⁸ FAO. 2004. Globalization of food systems in developing countries: impact on food security and nutrition. FAO food and nutrition paper 83. www.fao.org/3/a-y5736e.pdf - Reardon, T., Tschirley, D., Dolislager, M., Snyder, J., Hu, C. & White, S. 2014. Urbanization, diet change, and transformation of food supply chains in Asia. East Lansing, Michigan State University, Global Center for Food System Innovation

⁹ HLPE. 2017. Nutrition and Food Systems. A report by the High Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition of the Committee on World Food Security, Rome. www.fao.org/3/a-i7846e.pdf

¹⁰ Popkin BM., Adair LS., Ng SW. 2012. Global nutrition transition and the pandemic of obesity in developing countries. Nutrition Reviews, 2012 Jan;70(1):3-21. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22221213 | Monteiro CA., Moubarac JC., Cannon G., Ng SW., Popkin BM. 2013. Ultra-processed products are becoming dominant in the global food system. Obesity Reviews, 2013 Nov;14 Suppl 2:21-8. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24102801

2.2 Šta kreatori politike mogu učiniti da promene prehrambeni sistem?

Jedan od pokretača trenutne situacije je taj što naši trenutni prehrambeni sistemi ne pružaju zdravu ishranu potrebnu za optimalno zdravlje i dobrobit. Današnji izazov je poboljšati prehrambeno okruženje čineći zdravu ishranu pristupačnijom, posebno za osetljive grupe. Prehrambeni sistemi igraju ulogu u svim oblicima neuhranjenosti. Uloga koju oni igraju u vođenju krize sa prekomernom težinom i gojaznošću ljudi možda se još uvek ne shvata u potpunosti, posebno u zemljama koje su se donedavno borile protiv gladi i pothranjenosti. Trenutno, mnogi kreatori politika izvan zdravstvenog sektora pokazuju ograničeno razumevanje prirode i veličine problema koje predstavljaju nezarazne bolesti, prekomerna težina i gojaznost. Prevencija gojaznosti i nezaraznih bolesti zahteva delovanje svih.

Parlamentarci su u dobrom položaju da usmeravaju i nadgledaju politike javnog sektora i budžetska izdvajanja. Oni takođe mogu da podstaknu usvajanje pravih podsticaja i destimulatora za delovanje preduzeća i potrošača kako bi transformisali prehrambene sisteme tako da pružaju zdraviju ishranu.

Postoje mere koje mogu efikasno podržati i poboljšati zdravu ishranu. U zavisnosti od konteksta pojedinačne zemlje, mogu se preduzeti različite politike i zakonodavne mere u okviru četiri različita podsistema prehrambenog sistema (Tabela 1).

TABELA 1

Moguće mere za poboljšanje prehrambenog okruženja koje podržava zdravu ishranu		
Prehrambeni podsistemi	Mere	Uticaj na prehrambeno okruženje
Poljoprivredna proizvodnja	• Podsticati politike i investicije koje podržavaju diverzifikaciju i proizvodnju hrane bogate hranjivim sastojcima (npr. voće i povrće i mahunarke). • Promovisati razvoj lanca vrednosti za kulture bogate hranjivim sastojcima • Osigurati da se investicije u poljoprivredna istraživanja fokusiraju ne samo na osnovne, već i na kulture bogate hranjivim sastojcima	Istovremeno delovanje na nekoliko prehrambenih podsistema povećaće dostupnost, pristupačnost i poželjnost hrane bogate hranjivim sastojcima, dok će hrana sa puno masti, šećera i/ili soli biti manje dostupna i pristupačna
Skladištenje, transport i trgovima hranom	• Investirati u transport i infrastrukturu hladnih lanaca kako bi se smanjio gubitak hrane • Podsticati domaću trgovinu, ruralno-urbane veze, kratke lance snabdevanja hranom (tamo gde je to moguće) za hranu bogatu hranjivim sastojcima, posebno za povrće, voće, mahunarke i orašaste plodove • Smanjiti carinske i necarinske trgovinske barijere za voće i povrće, posebno van sezone, ili povećati uvozne carine na hranu bogatu mastima, šećerima i / ili solju	
Transformacija hrane	• Podsticati zakone o preformulisanju hrane • Preduzmite mere za uvođenje zakona o označavanju hrane i hranljivih sastojaka • Podržati osnivanje investicionih fondova za pokretanje	

	malih i srednjih preduzeća koja proizvode hranu bogatu hranjivim sastojcima • Stvoriti podsticaje za tehnike prerade koje smanjuju troškove i povećavaju hranljivu vrednost hrane	
Maloprodaja i snabdevanje hranom	• Podržati politike za poboljšanje bezbednosti hrane na neformalnim tržištima i pijacama • Ponuditi cenovne podsticaje za ulične prodavce da koriste sastojke boljeg nutritivnog kvaliteta uz istovremeno poštovanje standarda bezbednosti hrane • Uvesti poreze da bi se obeshrabrila konzumacija hrane bogate mastima, šećerom i/ili solju, kao što su zaslađeni napici • Podržati reviziju subvencija za hranu, kako bi se obuhvatila hrana poput svežeg voća, povrća i mahunarki i učinila pristupačnim za potrošače • Sprovesti propise o planiranju i investicije za podršku veleprodaje, pijaca i neformalnih trgovaca koji potrošačima pružaju sveže proizvode, posebno stanovništvu sa niskim prihodima • Uspostaviti politike i programe socijalne zaštite kako bi se osiguralo da ugrožena populacija ima pristup hrani koja je bogata hranjivim sastojcima - npr. školska hrana i prehrambeni programi koji pružaju hranu bogatu hranjivim sastojcima ili uslovni transferi novca koji olakšavaju pristup svežem voću i povrću • Uvesti zakonske propise koji će osigurati institucionalne nabavke od lokalnih malih poljoprivrednika • Primeniti zoniranje za lokale brze hrane, posebno oko škola	
Ostalo	• Uvesti strategije i akcije za promociju, zaštitu i podršku dojenju • Kontrolisati marketing hrane i pića namenjenih deci • Uvesti obavezne propise o reklamama za decu i drugim oblicima marketinga hrane i pića za decu • Podržati informativne kampanje masovnih medija i kampanje socijalnog marketinga koje podstiču zdravu ishranu • Podržati obrazovne reforme radi uvođenja obrazovanja o hrani i ishrani u školske programe	

IZVOR: WHO, 2010; FAO, 2016; FAO, 2017; GLOPAN, 2016; HLPE, 2017; WHO, 2016; WHO/UNDP 2018; INFORMAS website¹¹

¹¹ WHO. 2010. Set of recommendations on the marketing of foods and non-alcoholic beverages to children. www.who.int/dietphysicalactivity/publications/recsmarketing | FAO. 2016. *Influencing Food Environments for Healthy Diets*, Rome, Italy. www.fao.org/3/a-i6484e.pdf | FAO. 2017. Nutrition-sensitive agriculture and food systems in practice. Options for intervention. Rome, Italy. www.fao.org/3/a-i7848e.pdf | Global Panel on Agriculture and Food Systems for Nutrition. 2016. Food systems and diets: Facing the challenges of the 21st century. London, UK | HLPE. 2017. Nutrition and food systems. A report by the High Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition of the Committee on World Food Security, Rome | WHO. 2016. Fiscal policies for diet and the prevention of non-communicable diseases. www.who.int/dietphysicalactivity/publications/fiscal-policies-diet-prevention | WHO & UNDP. 2018. What legislators

Primeri kako vlade menjaju prehrambeno okruženje u svojim zemljama dati su u nastavku. U Čileu (Okvir 1) zakonodavni instrumenti o etiketiranju koriste se za podsticanje potrošača da koriste zdravu hranu. U Mozambiku (Okvir 2) vlada radi na tome da osigura da školski obroci budu zdravi i povezani sa direktnom kupovinom od lokalnih farmera. U Okviru 3, primeri iz Kanade i Argentine pokazuju napore da se smanji upotreba industrijski proizvedenih transmasti u ishrani.

OKVIR 1

Olakšavanje biranja zdravije hrane ***Čileanski zakon o označavanju hrane***

U junu 2016. godine, vlada Čilea usvojila je Zakon o označavanju i oglašavanju hrane kako bi zaustavila alarmantne stope gojaznosti.

Pored postavljanja upadljivog crnog osmougaonika na sve prehrambene proizvode koji prelaze utvrđenu granicu kritičnih hranljivih sastojaka (šećeri, natrijum, kalorije, zasićene masti), ti isti prehrambeni proizvodi ne mogu da se reklamiraju tokom perioda kada deca gledaju televiziju, ne mogu da se prodaju u prostorijama škole i ne mogu se povezivati sa „poklonima“ ili „promocijama“, poput igračaka, igara ili nagrada.

Zakon je uveden u postepenim fazama kako bi se prehrambenoj industriji dalo vremena da se prilagodi. Do kraja 2017. godine 20% prehrambene industrije preoblikovalo je linije proizvoda na koje je uticala crna etiketa, a 68% stanovništva je promenilo navike kupovine hrane.

OKVIR 2

Obezbeđivanje zdravog okruženja za ishranu u školama ***Ishrana u školama u Mozambiku***

Vlada Mozambika je 2013. godine, u saradnji sa FAO, usvojila novi nacionalni program ishrane u školama (PRONAE) zasnovan na lokalnim nabavkama, uz direktnu kupovinu od malih poljoprivrednih organizacija, prerađivača i trgovaca.

Zajedno sa edukacijom o ishrani, program je imao za cilj poboljšanje kvaliteta školskih obroka, veću raznolikost hrane i promociju zdravih navika u ishrani. Takođe je imao za cilj da stvori novo tržište za sveže proizvode za lokalne poljoprivrednike, što će doneti korist i malim poljoprivrednicima i potrošačima. U početnoj fazi, raznovrsni meniji, uključujući svežu hranu koju lokalno proizvode mali poljoprivrednici, uvedeni su u 26 škola. Program se trenutno proširuje.

OKVIR 3

Poljoprivredne politike za podršku eliminaciji transmasti u ishrani u Kanadi i Argentini

Industrijski proizvedene trans masti u ishrani povezane su sa uvećanim rizikom od bolesti srca i smrti. Da smanje njihovu upotrebu, poljoprivredne politike mogu da promovišu snabdevanje i upotrebu zdravijih ulja. Na primer, zajedno sa dobrovoljnim ograničenjima trans masti, Kanada je kanadskim proizvođačima ulja pružila podršku u istraživanju i razvoju kako bi ih podstakla da proizvode ulja koja su prirodno bogata nezasićenim mastima. Ova ulja se uspešno koriste za zamenu ulja bogatih transmastima koje se tradicionalno koriste za prženje hrane u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi. Slično tome, u Argentini je sklopljen ugovor o saradnji da bi se poboljšala dostupnost zdravih masti i ulja koja zamenjuju masti sa visokim sadržajem trans masti. Ovo se pokazalo ključnim za pokretanje reformulacije pakovane hrane u Argentini.

2.3 Šta se događa ako ništa ne preduzmemo?

Neuhranjenost je veoma skupa: na primer, troškovi povezani sa gojaznošću iznose 2 biliona američkih dolara godišnje - ekvivalentno 2,8% globalnog BDP-a¹². Od 2011. do 2025. godine ekonomski teret od nezazarnih bolesti (uglavnom se pripisuje kardiovaskularnim bolestima) iznosiće 7 triliona USD¹³. Ovo je ogroman ekonomski teret, posebno za zemlje sa niskim i srednjim dohotkom. Ulaganje u iskorenjivanje neuhranjenosti jedan je od najisplativijih koraka koje vlade mogu preduzeti: sprečavanje neuhranjenosti donosi 16 USD povrata ulaganja za svaki potrošeni 1 USD.

2.4 Mogućnosti za reformu prehrambenih sistema

UN Dekada akcije u oblasti ishrane na ishranu i Agenda ciljeva održivog razvoja do 2030. godine predstavljaju mogućnosti za reformu prehrambenih sistema kako bi se osigurala zdrava prehrana, kako u oba okvira, zemlje imaju posvećen okončanju svih oblika neuhranjenosti, ne ostavljajući nikoga iza sebe.

Stanje sigurnosti hrane i ishrane u svetu za 2018. godinu (SOFI) ukazuje na to da prevalencija zaostajanja u rastu i zaostajanja u težini u odnosu na visinu dece ne opada dovoljno brzo.

Pored toga, suočeni smo sa brzo rastućom prevalencijom prekomerne težine i gojaznosti u svim regionima sveta¹⁴. Nijedna zemlja do sada nije uspela da zaustavi rastući trend gojaznosti. Važno je da pratimo i procenjujemo uticaj politika i zakona i razmenimo iskustva među zemljama kako bismo ubrzali napredak.

¹² McKinsey Global Institute. 2014. Overcoming obesity: An initial economic analysis. Discussion paper. www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/Economic%20Studies%20TEMP/Our%20Insights/How%20the%20world%20could%20better%20fight%20obesity/MGI_Overcoming_obesity_Full_report.ashx

¹³ William A. Zoghbi et al. 2014. Sustainable Development Goals and the Future of Cardiovascular Health: A Statement From the Global Cardiovascular Disease Taskforce. Journal of the American Heart Association, 2014 Oct; 3(5): e000504. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4323800/

¹⁴ FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. 2018. The State of Food Security and Nutrition in the World 2018. Building climate resilience for food security and nutrition. Rome, FAO. www.fao.org/state-of-food-security-nutrition

Dekada akcija o oblasti ishrane Ujedinjenih nacija 2016–2025.

Države članice okupljene na Drugoj međunarodnoj konferenciji o ishrani (ICN2) u Rimu 2014. godine naglasile su da je transformacija prehrambenog sistema od suštinskog značaja za iskorenjivanje gladi i sprečavanje svih oblika neuhranjenosti širom sveta. www.fao.org/resources/infographics/infographics-details/en/c/266118/. Članovi parlamenta iz celog sveta okupljeni na ICN2 naglasili su značaj parlamentarnog dijaloga u cilju sprečavanja neuhranjenosti.

U 2015. godini Agenda za održivi razvoj do 2030. pozdravila je rezultate ICN2 i ponovo naglasila potrebu za okončanjem svih oblika neuhranjenosti.

Godine 2016. Generalna skupština Ujedinjenih nacija proglasila je 2016.-2025. Dekadom akcija o oblasti ishrane Ujedinjenih nacija (Dekada za ishranu) i zadužila Organizaciju za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO) i Svetsku zdravstvenu organizaciju (VHO) da ko-predvođe njeno sprovođenje i razviju program rada u tom smislu. www.un.org/nutrition

Dekada za ishranu zalaže se za povećanje ulaganja u ishranu i za sprovođenje politika i programa za poboljšanje sigurnosti hrane i ishrane. Ona predviđa svet u kojem svi akteri prehrambenog sistema koordiniraju akciju i jačaju saradnju tako da svi ljudi u svako doba i u svim fazama života imaju pristup održivoj, pristupačnoj, raznolikoj, sigurnoj i zdravoj ishrani.

3. Poziv na akciju

Nijedna država na svetu nije imuna na neuhranjenost u bilo kom njenom obliku. U borbi sa ovim izazovom svi moraju da igraju ulogu: UN, vlade (i određena ministarstva u njima), zajednice i pojedinci, privatni sektor i civilno društvo. Potrebno je stvoriti povoljno okruženje koje podržavaju efikasne politike prehrambenih sistema koje će dovesti do promene ponašanja u celom društvu. Osim ako kreatori politike ne donesu hrabre odluke za borbu protiv neuhranjenosti u svim oblicima, svi će platiti visoku cenu u vidu povećanog opterećenja od bolesti, većih stopa smrtnosti, većih ekonomskih gubitaka i brže i opsežnije degradacije životne sredine. Vreme je da vlade, s obzirom na hitnost, preduzmu odgovorne mere.

Dekada za ishranu je naša jedinstvena prilika da podržimo konkretne akcije i ulaganja. U okviru Dekade za ishranu, vlade se podstiču da preuzmu PAMETNE obaveze i da primene program rada Dekade.

Parlamentarci su u dobrom položaju da olakšaju sprovođenje obaveza ICN2 koje su države preuzele pod programom Dekada za ishranu u cilju sprečavanja neuhranjenosti u svim oblicima transformacijom sistema ishrane, i pozivaju ključne aktere na odgovornost za svoje delovanje.

UNITED NATIONS DECADE OF
ACTION ON NUTRITION
2016-2025

Website: www.un.org/nutrition
Resource guide: www.fao.org/3/ca1505en/CA1505EN.pdf

We thank the Spanish Cooperation for their kind support with the translation, layout and printing of this brief.

Some rights reserved. This work is available
under a CC BY-NC-SA 3.0 IGO licence

SEAO and WHO, 2018
CA2024EN110.18